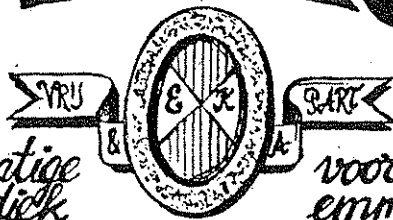

EMMAKRONIEK

onregelmatige
periodiek

voor de
emmastraat e.o.

NEGENDE JAARGANG NR.19

PUZZELTJES VOOR DE JEUGD

Deze puzzeltjes uit de vorige EMMAKRONIEK werden het beste opgelost door Johan van Raamsdonk uit Zevenhoven. Ik stuurde hem een boekenbon. Uit het lange "woord" van 67 letters haalde hij maar liefst 44 eenlettergrepige woorden; hij was de enige met in zijn lijst het Nederlandse woord "tra" (brandgang in bos).

NIEUWE BEWONERS

De serene rust en het sociale evenwicht in onze straat zijn zodanig, dat nieuwe bewoners hierin nauwelijks enige verandering willen brengen. Zij verschijnen geruisloos en passen zich daarna snel aan bij de gegeven woonsituatie. Welkom in de Emmastraat !

LETTERTYPEN

Voor het tekstgedeelte van de EMMAKRONIEK heb ik de beschikking over 48 verschillende lettertypen. Reeds een gewone huiscomputer (Commodore 64) met een eenvoudige printer kan dit wonder presteren. Een zogenaamde PC is daar niet voor nodig.

LIMERICK

Er was eens een visser in Doorn,
die aasde op snoek en op voorn.
Hij zat goed bij kas,
maar droeg nooit een das
en ving daarom nooit echt een Voorn.

BELGISCHE BLUES

Een omroepster van de Belgische radio BRT 3 kondigde laatst een jazzmusicus aan, die een "bloes"-trompet zou gaan bespelen. Hij speelde echter niet de hit "Wie is Loesje,..." van Jacky Bulterman.

SPREUK

Smeedt uw geluk,
Weest zelf uw aambeeld.

DONALD EN KATRIEN

Dit tweetal brengt vaak een leuk bezoek aan de Emmastraat. Soms zitten zij dan heel rustig op onze grasmat bij de plataan. Zo af en toe lopen zij naar een van de nabijgelegen voordeuren om een lekker hapje te kunnen bemachtigen. Hun aanwezigheid geeft aan onze straat iets vredigs. De namen van dit bijzondere eendenpaar werden mij onthuld door Sonja Meijer.

BLEEKMIDDEL VOOR WALNOTEN

Bij een neringdoende in Winkelhof, die wijn en ook o.a. kaas en nootjes verkoopt, zag ik bij de ingang van zijn winkel twee grote jute zakken staan. Blijkens een Spaanse tekst op die zakken bestond de inhoud uit walnoten, gebleekt met natriumhypochloriet. (De laatstgenoemde stof is het werkzame bestanddeel van het toiletreinigingsmiddel "Glorix").

SLIBTONGETJES ?

Restaurants adverteren nog wel eens met zogenaamde slibtongetjes. Deze benaming suggereert misschien wel een langdurig verblijf in modder of slib. De neerlandicus Joop van der Horst, die in het Leidsch Dagblad de column "Onze Taal" verzorgt, schreef daarin, dat het geen slibtongetjes, maar sliptongetjes zijn; zij slipten door een net met bepaalde maaswijdte. Hij verkreeg deze informatie via een visserij-instituut. Volgens een restauranthouder in Leiderdorp had hij toch bepaalde redenen om het woord "sliptongetje" te vermijden. Wat hij nu precies bedoelde, daar kan men slechts naar gissen.

PANTIES

Het deniernummer bij panties is het gewicht in gram per 9000 m draad. Een panty van 17 gram en 20 den. bevat dus draden met een totale lengte van 7.650 meter. Draden van 30 den. zijn ongeveer 1,4 x zo dik als draden van 15 den.; het gewicht per meter is ongeveer 2 x zo groot.

"KLIEPTE PLAATSTEEG UIT, WEET JE WEL?"

Ja, ik liep de Plaatsteeg uit, zo meldde ik op de laatste pagina van EMMAKRONIEK nr.17. Een lezeres uit Hazerswoude-Rijndijk vroeg mij naar aanleiding hiervan, of ik eigenlijk wel wist, dat de Leidse Plaatsteeg een doodlopend straatje is. Nee, dat wist ik niet; vroeger stond de Plaatsteeg in verbinding met de Boomgaardsteeg, die daar evenwijdig aan loopt.

Gezien vanaf de Korevaarstraat is de Plaatsteeg het tweede straatje links in de Breestraat. Ik vind het een heel merkwaardig straatje, dat slechts bij weinig Leidenaren bekend is. Het kan afgesloten worden door een hek, dat meestal open is. Direct rechts aan een blinde muur hangen 5 metalen kastjes, waarvan er 4 op slot zijn. Toen ik daar even moest zijn, zag ik dat van het middelste kastje het slot was vernield en dat het leeg was. De 5 kastjes hebben onderling verschillende afmetingen; ze hebben geen sleuf (voor de post bijvoorbeeld) en ik zag er ook geen elektriciteitskabels naar toe lopen.

Aan het eind rechts in het straatje zag ik 2 deuren met samen 5 naambordjes en 2 brievenbussen. De daarop volgende deur bevond zich boven aan een stenen trapje; het was een glazen deur, afgesloten door stevig traliewerk dat voorzien was van een hangslot.

Ik liep de Plaatsteeg weer uit en achterom kijkend zag ik aan het eind van het straatje ook nog een rode deur, zonder naambordje en met verder alleen een sleutelgat. 'Misschien ligt achter die deur wel een mooie, sprookjesachtige tuin', zo fantaseerde ik.

Weer bij de ingang van het straatje gekomen, zag ik daar een vrouw, die haar fiets onder de 5 kastjes neerzette. Ik vroeg haar, of zij soms iets af wist van die kastjes. Zij gaf daar geen antwoord op, maar wees mij op een koelkast, die iets verderop tegen de andere muur stond. Ik opende de koelkastdeur en hoorde toen plotseling een geestelijk lied zingen. Het was van een vrouwestem en het geluid kwam uit een geopend raam boven een van de reeds beschreven deuren. De vrouw zong het lied "Ik voel de winden Gods vandaag", een lied, dat bij spiritueel denkenden erg geliefd is. Uit de koelkast kwam een koude luchtstroom, zodat ik snel de deur dichtklapte. Het gezang hield toen meteen op.

Die koelkast is nu weg, maar toch loop ik niet zo graag meer dat straatje in. Ik vond het er benauwend en eng.

Een bezoek aan de Leidse Plaatsteeg kan ik niemand aanraden.

DE LENTEDATUM - EEN MYTHE

Het begin van de Lente stelt men gemakshalve altijd op 21 maart. De zogenaamde Astronomische Lente begint echter volgens afspraak op het moment, waarop het middelpunt van de zon de hemelequator van Zuid naar Noord doorkruist. Dat gebeurt niet altijd precies op 21 maart. In de jaren 1900 t/m 1919 gold inderdaad 21 maart als begin van de Astronomische Lente, daarna echter verplaatste dit punt zich geleidelijk aan naar een eerdere datum in maart. Zo gelden bijvoorbeeld voor de jaren 1988 - 1991 onderstaande data met in de laatste kolom de bijbehorende tijdstippen:

1988	20 mrt	10.41
1989	20 mrt	16.30
1990	20 mrt	22.19
1991	21 mrt	04.08

Deze 4-jarige cyclus begon al in 1980 en wordt nog wel een aantal malen herhaald. In latere jaren schuift de lentedatum nog meer terug, zelfs wel tot 19 maart. Dit teruglopen naar een eerdere datum is het gevolg van het invoeren van een ietsje te veel aan schrikkeljaren. De vereiste correctie is gering en wordt bereikt, door de afspraak dat eeuwjaartallen door 400 deelbaar moeten zijn. Zodoende waren de jaren 1700 - 1800 - 1900 geen schrikkeljaren en zullen ook de jaren 2100 - 2200 - 2300 geen schrikkeljaren mogen zijn; dan zal vanaf het jaar 2100 de lentedatum weer langzaam vooruit schuiven naar 21 maart. In ons land geldt op de astronomische lentedatum, dat de dag dan ongeveer 20 minuten langer duurt dan de nacht; reeds een dag of 3 eerder zijn dag en nacht aan elkaar gelijk. Dit jaar was dat in ons land dus op 17 maart. In uw dagblad kunt u elk jaar omstreeks 18 maart lezen, dat de daarin vermelde tijden van opkomst en ondergang van de zon dit feit bevestigen. In de media werd de laatste tijd uitvoerig aandacht besteed aan de lentedatum, waarvoor steevast 21 maart werd gekozen. Voor deze hardnekkige misvatting is wel een verklaring te geven, het zou mij echter te voeren, hierover in de EMMAKRONIEK nader uit te weiden.

Het is niet raadzaam deze standaarddatum telkens aan te passen aan de realiteit, het is al lastig genoeg, dat de Paasdatum zo sterk wisselt.

HET "GROENE BOEKJE"

Mierezuur heette vroeger mierenzuur. Misschien heeft een wrede chemicus ooit aan een neerlandicus verteld, dat één mier voldoende zou zijn om dit vrij sterke zuur te bereiden door droge destillatie van het diertje; de opbrengst wordt dan ongeveer 14% van het gewicht van de mier. De stof komt verder ook nog voor in o.a. brandnetels, in kwallen en in de WC-eend.

Voor sommige woorden, zoals "bessenjenever", "bessestruik", "ganzejacht", "ganzenbord", is de spelling van de tussenklank -e(n) vastgelegd in regels, die uitvoerig beschreven staan in de "Woordenlijst van de Nederlandse Taal". Bij het schrijven van de EMMAKRONIEK heb ik dit boekje vaak nodig.

EITJE KOKEN ?

Wie een eitje nu eens professioneel wil koken, mag het eitje pas in het water leggen, als dit al kookt. Eventueel eerst even doorprikken, pas daarna de wekker instellen. Op grote hoogten in de bergen kookt het water al bij een lagere temperatuur en moet het eitje dan dus langer in het kokende water blijven. Op een hoogte van bijvoorbeeld 4807 m (Mont Blanc) kookt het water al bij 89°C en moet het eitje ongeveer 2½ x zo lang als normaal gekookt worden.

DE ZACHTE "G"

Vindt u die zachte "g" ook zo mooi? In Kerkrade klinkt die letter nog veel zachter namelijk als een "j". Zo betekent "e jans jroeës jewieter": een heel groot onweer. In het Woordenboek van het Kerkraads ontbreken daarom alle woorden, die met een "g" beginnen.

HOBBELPAARDEVLIEG

In de Breestraat werd ik laatst verrast door 2 studenten, die op een fiets een houten model van de "Rocking-horse-fly" meesjouwen. Het boek "Alice in Wonderland", waar dit dier meestal in staat afgebeeld, is nog steeds een bestseller. Dit boek komt m.i. pas tot zijn recht, indien het voorzien is van verklarende voetnoten, waardoor het echter meer een studieboek, dan een leesboek wordt.

Kindereen zullen het boek slechts oppervlakkig kunnen lezen, maar er toch wel veel plezier aan beleven.

AMFIBRACHYS

Een meisje met fut
lag bloot in haar hut.
Ze was bijna blut,
maar hoorde geschut.

Zij nam enig fruit
en speelde wat fluit,
maar wierp als besluit
een schutter er uit.

De man was geen held,
dat zij hier vermeld.
Haar spel kostte geld,
dat had zij gesteld.

De man ging naar huis,
naar Anha heel kuis.
Die zat voor de buis,
zo stil als een muis.

Het was al bij enen,
zijn lust niet verdwenen.
Hij streelde haar benen,
door buislicht beschenen.

Hij speelde wat luit
en kniep in haar kuit.
Hij kreeg toen zijn buit,
dat kostte geen duit.

Het meisje met fut
ligt gekleed in haar hut.
Zij hoort nog geschut,
maar is niet meer blut.

Het luchtige walstempo in dit verhaal bereikte ik door, evenals bij de limerick, de amfibrachys als versvoet te kiezen. De "dreun" in de kwatrijnen is ontstaan door de versregels bijna allemaal even lang te maken en door toepassing van het slagrijm, waarbij de rijmdichtheid zo groot mogelijk is.

"SCHLEUDERSITZ"

Dit Duitse woord voor schietstoel doet eerder denken aan een bepaalde zithouding, aanbevolen voor iemand, die in gezelschap plotseling last krijgt van diarree en dit aan niemand wil laten merken.

MANNETJE VOOR AAN HET PLAFOND ?

KWANTUM adverteerde met een "plafonnier". Dat moet wel het mannetje van de plafonnière zijn geweest, maar aan de afgebeelde vorm was dat niet te zien.

ZOMERFEEST EMMASTRAAT

Dit jaar is het 30 jaar geleden, dat de laatste bewoner zijn toen pasgebouwde woning in de Emmastraat kon betrekken. Het 20-jarig bestaan van onze straat werd gevierd met een Zomerfeest, georganiseerd door een comité. Dat oude comité bestaat nog steeds, maar zou graag zien, dat er een nieuw comité gevormd wordt, om dit jaar opnieuw een Zomerfeest te organiseren. Gedacht wordt aan een zaterdag in de 2de of 3de week van juli dit jaar. Wij zoeken dus iemand, die eventueel bereid is, een nieuw feestcomité te vormen. Leden van het vorige comité zijn desgewenst bereid, van advies te dienen. Verdere informatie bij de redactie van de EMMAKRONIEK, 071-895506.

EEN NIEUW "GEELTJE"

Het nieuwe briefje van 25 gulden heeft als watermerk een roodborstje, de naam van het vogeltje staat er trouwens vlak naast. Ook de overige "echtheidskenmerken" staan op het biljet zelf vermeld.

Minder bekend is, dat op de achterkant via een rood filter een ruisvoorn zichtbaar wordt en een aantal druppels. De ontwerper DRUPSTEEN suggereert bovendien aan voorkant en achterkant de aanwezigheid van 25 bakstenen.

De streepjescode op het bankbiljet doet denken aan handelswaar, de codesleutel is echter anders dan bij de kruidenier. De laatste 6 streepjes van die streepjescode vormen een echtheidskenmerk, dat voor het publiek geheim moet blijven.

"L.H.O.O.Q."

Deze afkorting, die een schilder zette onder een reproductie van Leonardo da Vinci's MONA LISA, bracht vele lezers in verwarring. De 5 letters, snel achterelkaar op z'n Frans uitgesproken, produceren de zin: "elle a chaud au cul". Het laatste woord is, ook in het Frans, een schuttingwoord. Dat woord wordt door hen uitgesproken en daarom ook wel geschreven als "Q". Voor een Fransman kan het Nederlandse "dank U" daarom ook wel klinken als "dans Q".

WEERKUNDE

In een weerbericht van de Duitse TV meldde een zekere "Diplom-Meteorologe" Ube Weber een regenval in de buurt van de Middellandse Zee van 108 mm. "Pro quadratmeter" voegde hij daar nog aan toe.

Hij moet zijn schoolgeld terughalen, vind ik.

HET ZINGEN VAN EEN LIMERICK

Enige tijd geleden vroeg ik mij af, of je een limerick ook kon zingen, in plaats van alleen maar opdreunen. Aan verschillende lezers legde ik een limerick voor, met het verzoek om te zingen bij de tekst. Voor mij was het resultaat frappant, want bij een goed geschreven limerick zong bijna iedereen in walstempo dezelfde melodie, althans voor de 4 eerste regels van de limerick. Verschillen traden pas op in de laatste regel. Ik wil wel proberen de melodielijnen van de 4 eerste regels hier weer te geven, maar omdat elke proefpersoon weer op een andere toonhoogte zong, moet ik relatieve toonnamen gebruiken:

so-do-do-do-do-do-do-ti-re
so-re-re-re-re-re-re-do-mi
mi-so-so-so-do
do-la-la-la-fa

Evenals hier, beginnen ook veel populaire liedjes met die 2 tonen so-do.

Hierbij denk ik dan bijvoorbeeld aan liedjes als: Zie ginds komt de stoomboot - Een karretje op de zandweg reed - De hertjes lagen bij nachte - Daar zaten zeven kikkertjes - Mijn Sarie Marijs - Langs berg en dal - Wilhelmus van Nassouwe - Den uil die op den peer-boom zat - Daar komt de bruid - The Holy City - enz.

EEN R.K. NIEUWJAARSWENS

Die meende ik te lezen op een naambord boven een winkel op het Levendaal, want daar stond: Fa. C.A. LA LAU & Z.N.

WIE NIET STERK IS, MOET SLIM ZIJN

Op dit bekend gezegde geef ik de volgende variant:

Wie niet slim is, moet sterk zijn.
Wie niet sterk is, moet wijs zijn.
Wie niet wijs is, moet slim zijn.

Als dit allemaal waar is, wat moet dan wel iemand zijn, die niet slim, niet sterk en niet wijs is, zo vraag ik mij af.

Met vrolijke groeten,

VOORN VAN BIELANDT

Michaël Voorn
Emmastraat 4
2351 HB LEIDERDORP